



SZEMÉLYES KÖTÖDÉSEK CSALÁDI NYARALÓ, FONYÓD

ÉPÍTÉSZET ÉS FOTÓK ARCHITECTURE AND PHOTOS: DÉNES GYÖRGY SZÖVEG TEXT: BÁRTFAI-SZABÓ GÁBOR

Ahol az ember felnő, ismeri az évszakok váltakozását, arcokat, illatokat, a földet – hiszen gyermekként a földön keresgélünk tapintható tárgyakat és nem a nagy távlatokba tekintünk –, a növényzetet, az épített környezetet, az építőanyagokat, s ez mind bennünk él emlékképek mozaikjaiként. Nekem ez a Balaton-felvidékkel kapcsolatban adódott meg, Dénes György építész vizsont a déli parthoz kötik az elmúlt évtizedek. Saját tervezésű és építésű családi nyaralója, több futó és megvalósult tervezési feladata található a közvetlen környezetben, árulkodva a helyhez kötöttség megértéséről és átéréséről.

Hol és hogyan érhető tetten az építészeti minőség a somogyi parton? Erről régóta vitáznak az építészek. Akkor javulhat a helyzet, „*ha a balatoni nyaralók tervezése kivétel nélkül rátermett tervező-, építőművészekre bízatik, ami eddigelé csak ritka kivételként történt meg és aminek hiánya fokozta a Balaton partján lévő fürdőtelepek végtelen elszomorító képét*” – nyilatkozta Kotsis Iván a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet 1931. év eleji balatoni ankétján. Pesti Mónika 2016-ban megjelent tanulmányából¹ sokat megtudhatunk az 1920–30 között kiépülő vízparti területek kialakulásáról, a helyzet aktualitását mutatta, hogy a *Tér és Forma* 1932-ben három számában is foglalkozott a kérdéssel. A téma egyik felkarolója, Kotsis Iván déli parti munkássága is saját boglári nyaralójának tervezésével kezdődött, majd szá-

mos megépült épület és mintaterv létrehozásában folytatódott. Nem kell itt feltétlenül magas építészeti minőséget elvárunk, ezek inkább visszafogott formavilágú, harmonikus nyílásosztású, funkcionális alaprajzú földszintes és egyemeletes nyaralóépületek. A harmincas években az építészeti rendezvények mellett Siófokon állandó bemutatóhelyet is létesítettek a „Hogyan építsünk?” országos kiállítás részeként – tudhatjuk meg Wettstein Domonkosnak a témáról szóló doktori kutatásából.² A kérdés ma is aktuális, sőt: mivel a déli part beépülése az utóbbi években újabb lendületet vett, nem is lehetne aktuálisabb. Az építészeti múltat és helyhez kötöttséget tagadó hozzáállás bizonyítéka, a mediterrán és könnyűszerkezetes világ különösen tetten érhető a jelenkori balatoni nyaralóépítésben, sajnos az érintett épület közvetlen környezetét is kezelhetetlenül és véglegesen tönkretéve.

Dénes György épülete T-alaprajzú kompakt kis üdülőház a fonyódi szabad strandtól pár lépésre. Alaprajzában és tömegformálásában is jól átgondolt, visszafogott építészeti valósít meg. A zárt utcafronti tömegbe belépve a nappali-lakókonyhába toppanunk, a déli oldalon egy szigorúan szerkesztett hálóblokk kapott helyet, négy hálószobával és





két fürdővel. Semmi sem eltűzött, semmi sem nagyobb a kelletténél, az alaprajz mértéktartó és jól használható. Az épület szerethető eleme a félig fedett nyitott terasz és a nyári konyha, mely a kert és a víz felé kínál megnyitást.

Anyaghasználatában a ház nem kirívó: két vakolatszín, a lábzat megbolondítva némi finom texturáltsággal, cserépfedés, zöld spaletták és nyílászárók. Ez a visszafogott viselkedés sok mesterségbeli tudást és finom részleteket rejt. Figyelemre méltó az építész munkamódszere: minimális kiviteli terv készítés mellett maximális és szoros együttműködéssel tervező és kivitelező között alakultak ki az épület építészeti értékei.

Dénes György balatonhenyei épülete 2017-ben Év Háza díjat nyert. Egy meglévő épület felújítása sok kö-

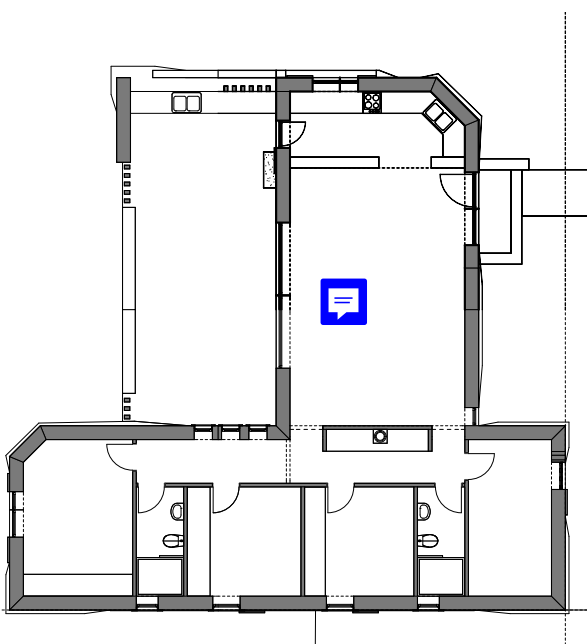
töttséggel jár, mégis szellemiségében nagyon hasonló a két munka. Mindkét esetben a kereteket ismerve és értelmezve, Makovecz Imre szavaival élve „*úri jókedvében*” formálta a tervező saját ízlése szerint az épületeket. Nem feltétlenül azonos építészeti formajegyekről van szó, hanem az építészeti döntésekhez vezető utak hasonlóságáról.

A fonyódi ház 2016-ban elnyerte a Baumit Év Homlokzata különdíját. A helyszínen teljes mélységében érzékelhető az a környezethez kötöttség és jó érzés, amit az épület sugároz.

Egy másik személyes szál: Dénes Györggyel három évig együtt ültünk a budakeszi tertanácsban. Sokat vitakoztunk – amikor volt miről – épületekről, építészeti hozzáállásról, múlttól, településszövegről, kortárs építészeti viselkedésről. Abban viszont leggyakrabban egyetértettünk, hogy a minőségi építészetet stílusától függetlenül értékelni kell. Sok ilyen, Kotsis Iván-féle értelemben vett rátermett tervező- és építőművészt kívánok még a Balaton-part beépítéséhez.

¹ Pesti Mónika: Ó, a Balaton, régi nyarakon... <http://epiteszforum.hu/o-a-balaton-regi-nyarakon>

² Wettstein Domonkos: Regionális törekvések a Balaton-parti fürdőtelepek építéstörténetében a két világháború között. Építés- Építészettudomány 2017/1-2.



PERSONAL ATTACHMENTS RESORT BUILDING, FONYÓD

People know the changes of the seasons, faces, odours, the soil, vegetation, the man-made environment, building materials, where they are brought up. All this lives in our memory as a piece of a mosaic. Architect György Dénes has had his roots in the southern shores of the lake in the past few decades. The resort home he designed and built for his family as well as many of his realized and yet to be realized projects are found in its immediate neighbourhood, reflecting the understanding and experiencing of local bindings. The T-shaped horizontal plan of the small compact resort home is within a short walking distance from the free beach in Fonyód. Its horizontal plan and mass formation is the realization of a well-conceived and reserved type of architecture. Nothing is exaggerated, nothing is larger than necessary, the horizontal configuration is moderate and useful. A loveable part of the building is the semi-closed, semi-opened terrace and the summer kitchen which opens towards the garden and the lake.

This reserved behaviour conceals a lot of expertise, craftsmanship and delicate details. The architect has a remarkable methodology, as the project involved a minimal design, maximal and close cooperation between the designer and builder to bring about the architectural values of the building.